

גוש-חלב

גוש-חלב, מס' 1

לפני שנת 1107

--- אל גשי ה'.

מקור: TS, K 15, f. 102

תרגום

---האיש מגוש-חלב, חמישה דרהם.¹

ספרות: גויטיין, חברה ים-תיכונית, א, עמ' 57, והערה 89.

1 קטע מתוך רשימת נתמכים בקהילת פסטאט, הכוללת יותר מחמישים שמות, מהם ארבעה-עשר מארץ-ישראל, בחלקם מן-הסתם פליטים מחרב הצלבנים. כתב את הרשימה הסופר הלל בן עלי בשנת 1107, בקירוב. וראה גם להלן, הערך "חברון", מס' 1.

גוש-חלב, מס' 2

בין שנת 1168 לשנת 1170

ומשם¹ יום לעשת,² היא גוש חלב, ושם כמו עשרים יהודים.³

מקור: בנימין מטודילה, מהדורת אשר, עמ' מה.

ספרות: א"מ לונץ, "הערות לכתבי מסע קדומים", ירושלים, ד (תרס"ד), עמ' 57; קליין, היישוב היהודי, עמ' 138.

1 כלומר, מאתר ששמו טימין, שבנימין מזהה אותו עם "תמנתה", היא תמנה המקראית. הכוונה לכפר תבנין שבדרום לבנון. דומה, כי בקביעת המרחק בין תבנין לגוש-חלב – "ומשם יום" – חל שיבוש. והשווה: "לדרום תמנת כשתי שעות גוש חלב, וקורין לו 'גיוש'"; כפתור ופרח, עמ' רפח-רפט.
2 הצורה משובשת, ויש לקרוא "לגושה". וכך אכן הגירסה בכ"י קאזאנאטנוה. על מקור השיבוש ראה לונץ.
3 קטע ז חסר בכתב-יד הספרייה הבריטית, המשמש יסוד למהדורת אדלר. וראה חילופי-הנוסח שם בעמ' כט. קליין משער, שקטע זה הוא תוספת על-פי איגרת ר' שמואל בן שמשון (להלן, מס' 3).

גוש-חלב, מס' 3

שנת 1210

משם¹ הלכנו לגוש חלב --- ועמדנו שם ועשינו פורים.² לשם יש אנשים טובים בעלי חסדים. ובכל מקום בואינו שם יוצאים עמנו יותר מב' מניינים לכבוד הר(אש) ג(ולה).

מקור: איגרת ר' שמואל ב"ר שמשון, עמ' 11–12. וראה גם: יערי, איגרות, עמ' 81–82.

ספרות: סוקניק, הערות למכתבי המסע, עמ' 108–111.

1 לפי הנוסח שבידנו הכוונה למירון, אך לדעת סוקניק חל שיבוש בכתב-היד ונשמט כפר ברעם. וראה גם להלן, הערך "הגליל", מס' 2 והערה 7 שם.
2 על פורים בגוש-חלב ראה גם להלן, מס' 6. בשנת תתק"ע1210/ חלו ימי הפורים בימי חמישי ושישי בשבוע.

גוש-חלב, מס' 4

אחרי שנת 1291

ושם¹ מאיר טצון² ואשתו ז(כר) צ(דיקים) ק(דושים) (לברכה) --- ושם שני צדיקים, האחד גאון והשיני מאלו הדורות.

מקור: תוצאות ארץ-ישראל, עמ' 83.

machonEI@ybz.org.il

טלפון 02-5398822-3

- 1 כלומר, בגוש-חלב.
- 2 הנוסח של אלה המסעות: "מאיר קצאון", והכוונה, כנראה, לחכם הצרפתי ר' מאיר בן ברוך מקליסון. וראה המדור "מקומות קדושים", הערך "גוש-חלב", מס' 7 (ושם הערות).

בין שנת 1290 לשנת 1300

גוש-חלב, מס' 5

שלמה בן) חסדאי נ(וחו) ע(דן)

יצחק בן) חסדאי נ(וחו) ע(דן)

בעיר אלג'וש¹

מקור: TS, 13 J 21, f. 21

פורסם: מאן, היהודים במצרים, ב, עמ' 204.

- 1 לפנינו חתימות שני נכבדים על מכתב שנשלח מן הגליל אל חצר הנגיד במצרים. התעודה בשלימותה ראה להלן, הערך "הגליל", מס' 3; ושם ספרות והערות.

בין שנת 1316 לשנת 1322

גוש-חלב, מס' 6

ואני, בבואי אל הארץ הקדושה בחסד עליון שמעתי כי בגוש חלב וירושלם היו קורין המגלה י"ד וט"ו.¹

מקור: כפתור ופרח, עמ' קמא.

- 1 מכאן, שהיה יישוב יהודי במקום. וראה גם דבריו של אשתורי הפרחי על מיקומה הגיאוגרפי של גוש-חלב, עמ' רפט. כן ראה המדור "חיי תרבות ודת", בין שנת 1316 לשנת 1322.